

РОЗДІЛ V. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 327.8-027.555:330.31

Наталія Павліха,

доктор економічних наук,

професор кафедри міжнародних економічних відносин

та управління проектами,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

nataliia.pavlikha@vnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0001-5191-242X

Антоніна Шуляк,

доктор політичних наук,

декан факультету міжнародних відносин,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

antonina.mytko@vnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-5234-0758

DOI 10.29038/2524-2679-2022-02-173-186

**ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЗАДЛЯ БЕЗПЕКИ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

На сьогодні питання протидії загрозам сталого розвитку та національній і міжнародній безпеці перебувають під загрозою. Війни, збройні конфлікти, тероризм, наркобізнес, екологічні катастрофа, анексії, окупація, постпандемічна криза – це все набуло надглобального рівня. Проблематика такого масштабу потребує для розв’язання реального залучення великої кількості держав, мистецтва пошуків компромісів та генерації рішень на засадах публічної дипломатії, поглиблення міжнародного співробітництва й взаємодії. У зв’язку з цим важливим є комплексне вивчення місця та значення публічної дипломатії задля формування сучасної парадигми миру, безпеки й справедливості в третьому тисячолітті. Публічна дипломатія задля безпеки сталого розвитку являє собою особливу форму зовнішньої політичної діяльності, спрямованої на те, щоб покінчити з бідністю,

захистити планету та забезпечити мир і процвітання для всіх людей у світі.

Ключові слова: публічна дипломатія, безпека, сталий розвиток, зовнішня політика, парадигма миру, міжнародне співробітництво.

Nataliia Pavlikha,

Lesya Ukrainka Volyn National University,
ORCID ID: 0000-0001-5191-242X

Antonina Shuliak,

Lesya Ukrainka Volyn National University,
ORCID ID: 0000-0002-5234-0758

PUBLIC DIPLOMACY FOR SECURITY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Today the issues of countering threats to sustainable development and national and international security are under threat. Wars, armed conflicts, terrorism, drug trade, ecological disaster, annexations, occupation, post-pandemic crisis - all this has acquired a supra-global level. Problems of this scale require the real involvement of a large number of states, the art of finding compromises and generating solutions on the basis of public diplomacy, deepening international cooperation and interaction. In this regard, it is important to comprehensively study the place and significance of public diplomacy for the formation of a modern paradigm of peace, security and justice in the third millennium. Public diplomacy for security and sustainable development is a special form of foreign policy action aimed at ending poverty, protecting the planet, and ensuring peace and prosperity for all people in the world.

Key words: public diplomacy, security, sustainable development, foreign policy, peace paradigm, international cooperation.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Коли людські життя поставлено під удар, наражено на небезпеку мільйони людей, в умовах сучасних викликів російської агресії в Україні настав час переосмислити та підтвердити міжнародною спільнотою свої зобов'язання щодо дієвості стратегії сталого розвитку. Основою цих зобов'язань мають бути дії й реформи

на національних рівнях, рівні Європейського Союзу, світової цивілізації, спроможні підтримувати загальнолюдські цінності та сприяти глобальному відновленню й сталому майбутньому. Питання цінності та гідності людського життя повинні бути видимими й почутими за допомогою інструментів публічної дипломатії, бо люди надважливі в усіх стратегіях сталого розвитку – від локального до глобального масштабу.

На сьогодні питання протидії загрозам сталому розвитку та національній і міжнародній безпеці перебувають під загрозою. Війни, збройні конфлікти, тероризм, наркобізнес, екологічні катастрофа, анексії, окупація, постпандемічна криза – це все набуло надглобального рівня. Проблема такого масштабу потребує для розв'язання реальне залучення великої кількості держав, мистецтва пошуків компромісів та генерації рішень на засадах публічної дипломатії, поглиблення міжнародного співробітництва й взаємодії. У зв'язку з цим важливим є комплексне вивчення місця та значення публічної дипломатії задля досягнення Глобальних цілей сталого розвитку, формування сучасної парадигми миру, безпеки й справедливості в третьому тисячолітті.

Мир, безпека, справедливість у третьому тисячолітті в умовах сучасних викликів російської агресії в Україні, як ніколи, мають важливе значення. Жодна держава у світі не досягне сталого, інклюзивного, розумного розвитку без миру, відчуття безпеки та справедливості. Досягнення 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР), ухвалених світовими лідерами на Саміті ООН, неможливе під звуки пострілів і вибухів, неможливе там, де панують агресивні геополітичні стратегії, що аплодують вторгненню до інших держав та порушенню прав і свобод людини. Про це наголосив Володимир Зеленський під час участі в Діалозі лідерів на Саміті ООН із питань Цілей сталого розвитку в рамках 74-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку (США).

Це обумовлює актуальність вивчення питання зміцнення безпеки сталого розвитку у вимірі публічної дипломатії. Основною метою при цьому є формування здатності суспільства й держави протистояти загрозам різного походження, швидко адаптуватися до змін безпекового середовища та підтримувати стале функціонування, а також швидко відновлюватися після пандемічної й інших криз до бажаної рівноваги.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На відміну від наявних досліджень, на сьогодні практично відсутні роботи, де б комплексно розглядалися питання безпеки сталого розвитку у вимірі публічної дипломатії. Проблематика дослідження має міждисциплінарний характер та різнобічно розкрита в наукових працях політологів, міжнародни-

ків, економістів, соціологів, культурологів тощо. Зокрема, поняття «генеза публічної дипломатії» та осмислення її ролі в реалістичній парадигмі висвітлено О. Висоцьким у таких працях, як [1; 2]. Т. Нагорняк розкриває публічну дипломатію як інструмент просування публічного іміджу держави [3]. С. Гуцал зазначає, що «внаслідок аналізу наукових та документальних визначень публічної дипломатії та стратегічних комунікацій у західній теорії та практиці, можна констатувати, що більшість дослідників й експертів розглядають публічну дипломатію в якості складової частини стратегічних комунікацій. Це дає змогу зняти з порядку денного питання взаємовідносин між ними та публічною дипломатією» [4].

А. Шуляк звертає увагу на ролі інформації й знань як найважливіших ресурсів та капіталу розвитку країни в різних сферах життя суспільства, у тому числі в питаннях досягнення перспектив сталого розвитку. На думку вченої, «політична комунікація стала ключовим виміром у забезпеченні “прозорості” прийняття політичних рішень і невід’ємним атрибутом демократичних режимів сучасності» [5].

Основна увага досліджень іноземних науковців і міжнародних аналітичних центрів зосереджена на питаннях дипломатії сталого розвитку задля пошуку можливостей щодо досягнення Глобальних цілей сталого розвитку за допомогою інноваційних рішень і технологій, інструментів дипломатії. Це дасть змогу забезпечити відновлення втрачених функцій глобальної екосистеми. Зокрема, Вільям Мумев ілюструє роль лідерів у науковому та дипломатичному співтоваристві, щоб досягти успішної глобальної угоди задля розв’язання загрозливих глобальних проблем людства, а також на необхідності навичок дипломатичного ведення переговорів, наукового розуміння й спроможності донести суть сталого розвитку [6].

Проблему безпеки сталого розвитку та гарантування реалізації міжнародних інтересів у досягненні Глобальних цілей сталого розвитку розкрито в наукових працях [7; 8; 9].

Мета цієї праці – комплексне вивчення місця й значення публічної дипломатії задля безпеки сталого розвитку та формування сучасної парадигми миру, безпеки й справедливості в третьому тисячолітті.

Теоретичні основи дослідження. Сталий розвиток – загальна концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства й захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їхню потребу в безпечному та здоровому довкіллі [10, с. 370].

Сьогодні існує значна кількість визначень сталого розвитку, що сформульовані вченими в різних сферах наукових досліджень. Зокрема,

найпоширенішу дефініцію сталого розвитку (визначення Брундтланда) запропоновано в доповіді «Наше спільне майбутнє»: «Сталий розвиток – це розвиток, який відповідає потребам сучасності, не посягаючи на здатність майбутніх поколінь задовольнити свої власні потреби» [11].

Досягнення цілей сталого розвитку потребує гармонізації соціальних, економічних та екологічних інтересів. Розкриваючи засади сталого просторового розвитку, Н. Павліха, М. Войчук у роботі [9] зазначають, що досягнення перспектив сталого розвитку є актуальною науковою проблемою, дослідження якої має багатоаспектний характер і становить собою «процес забезпечення ефективної ієрархічної взаємодії та зміни концентрації функцій соціальної, економічної, екологічної, інформаційних, інноваційних елементів середовища життєдіяльності людей для повного й доступного для всіх верств нинішнього та майбутнього поколінь людей задоволення їхніх різноманітних потреб» [12].

Для докладного розкриття феномену безпеки сталого розвитку та його висвітлення в контексті публічних дипломатичних відносин потрібно уточнити зміст вихідних понять. На нашу думку, безпека сталого розвитку – це підтримка справедливого й гармонійного світу та миру, свободи, культури, екології й захисту життя та прав людини, розвитку демократії.

Публічну дипломатію визначено як таку, що охоплює виміри міжнародних відносин поза традиційною дипломатією, коли офіційні державні особи, окремі приватні особи чи групи осіб через потік інформації й ідей впливають на формування громадської думки інших країн. Якщо класична дипломатія доволі часто ведеться за закритими дверима, коли офіційні особи комунікують зі своїми закордонними візаві, публічна дипломатія спрямована на громадськість певної країни. Як зазначав Д. Кулеба, коли перебував на посаді посла з особливих доручень Міністерства закордонних справ у 2015 р.: «Там, де офіційна дипломатія вимушена говорити за зачиненими дверима, публічна дипломатія говорить відкрито – у конференц-залах, галереях, квартирах, концерт-холах, на площах та вулицях. Там, де офіційній дипломатії не відкривають двері, публічну дипломатію гостинно запросять пройти всередину» [13].

Методика дослідження. В умовах загроз національній безпеці України та сучасних глобальних викликів вимогою часу є проведення комплексних досліджень формування сучасної парадигми безпеки сталого розвитку на засадах упровадження ефективної системи стратегічних комунікацій та публічної дипломатії. Для виконання поставлених завдань використано міждисциплінарний, комплексний і системно-синергетичний підходи, які розглядають сучасну парадигму національної безпеки в діалектичній

єдності з державною політикою сталого розвитку й упровадження публічної дипломатії. Міждисциплінарний підхід до аналізу публічної дипломатії задля безпеки сталого розвитку в політичній, інформаційній, економічній, науково-технологічних сферах державної політики передбачає використання науково-методологічних концепцій у галузі соціальних і поведінкових наук (політології, соціології, міжнародних відносин економіки, культурології тощо). Комплексний підхід до дослідження безпеки сталого розвитку полягає в аналізі значимості та взаємообумовленості кожної з її складових частин (політичної, економічної, державної, соціальної, інформаційної, науково-технологічної, екологічної, гуманітарної й воєнної безпеки). Розкриття місця та значення публічної дипломатії задля безпеки сталого розвитку на основі системно-синергетичного підходу забезпечується шляхом формування ефективної системи стратегічних комунікацій та посилення публічних дипломатичних рішень і заходів, взаємодія яких дає синергетичний ефект у протидії можливим викликам і загрозам.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Уперше цілісну концепцію упровадження публічної дипломатії як компонента стратегічних комунікацій в Україні згадано в Стратегії сталого розвитку «Україна-2020». Цілі сталого розвитку працюють у дусі партнерства й прагматизму та спрямовані на правильний вибір із метою стабільного підвищення якості життя для майбутніх поколінь. Вони містять чіткі орієнтири та цільові показники, які всі країни повинні запровадити відповідно до власних пріоритетів й екологічних проблем світу загалом. Це – 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР), є частиною документа «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», ухваленого світовими лідерами на історичному Саміті ООН у вересні 2015 р. Глобальні цілі офіційно набули чинності 1 січня 2016 р. Країни-члени ООН визнали, що подолання бідності повинно реалізовуватися спільно зі стратегіями, що сприяють економічному зростанню й задовольняють низку соціальних потреб, включаючи освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, а також можливості працевлаштування, боротьбу з кліматичними змінами та захист навколишнього середовища. Україна також долучилася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку. 15 вересня 2017 р. уряд України представив національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», що містить бенчмаркінгові орієнтири до 2030 р. з урахуванням специфіки національного розвитку.

Центр публічної дипломатії Університету Південної Каліфорнії в США (Continuing professional development, CPD) у партнерстві з Інформаційним центром Організації Об'єднаних Націй та Фондом Організації Об'єднаних Націй у червні 2016 р. організували форум у Вашингтоні, що стосувався ролі публічної дипломатії в залученні стейкхолдерів до реалізації Цілей сталого розвитку. Доповідачі наголошували на необхідності прозорості та підзвітності для зміцнення суспільної довіри; важливості державно-приватного партнерства для залучення громадян й стимулювання соціальних змін [14].

Уперше цілісна концепція упровадження публічної дипломатії як компонента стратегічних комунікацій в Україні згадується в Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020».

Згідно зі Стратегією публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 рр. функція публічної дипломатії полягає в установленні діалогу «держава–людина» з урахуванням різноманіття національної та глобальної аудиторій, а також сприяння міжособистісним контактам «людина–людина», що особливо актуально в епоху широкого використання цифрових інструментів і соціальних мереж. Публічна дипломатія є також інструментом зміцнення національної стійкості та протидії гібридним загрозам, дезінформації й фейкам [15].

У Стратегії сталого розвитку «Україна–2020» акцентуалізовано популяризацію України у світі, просування інтересів у світовому інформаційному просторі та створення бренду «Україна». Наголошено на потребі посилити інституційну спроможність для здійснення міжнародних стратегічних комунікацій і синергії зусиль органів влади, бізнесу та громадянського суспільства, а також регулярного діалогу з лідерами думки, експертами й медіа [16].

Україна прийняла зобов'язання щодо Цілей сталого розвитку – для їх досягнення створено національні стратегічні рамки, функціонує механізм упровадження цілей і моніторингу цього процесу. Стратегія сталого розвитку України до 2030 р. [17] зорієнтована на такі вектори:

– вектор розвитку – забезпечення сталого розвитку країни, проведення структурних реформ, забезпечення економічного зростання екологічно невиснажливим способом, створення сприятливих умов для ведення господарської діяльності;

– вектор безпеки – забезпечення безпеки держави, бізнесу та громадян, захищеності інвестицій і приватної власності, забезпечення миру й захисту кордонів, чесного та неупередженого правосуддя, невідкладне проведення очищення влади на всіх рівнях та забезпечення

впровадження ефективних механізмів протидії корупції. Пріоритетом є безпека життя й здоров'я людини, що неможливо без ефективної системи охорони громадського здоров'я, надання належних медичних послуг, захищеності соціально вразливих верств населення, безпечного стану довкілля та доступу до якісної питної води й санітарії, безпечних і якісних харчових продуктів та промислових товарів;

– вектор відповідальності – забезпечення гарантій кожному громадянину, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак, мати доступ до високоякісної освіти, системи охорони здоров'я й інших послуг у державному та приватному секторах;

– вектор гордості – забезпечення взаємної поваги та толерантності в суспільстві, гордості за власну державу, її історію, культуру, науку, спорт.

Стратегічне бачення сталого розвитку України ґрунтується на забезпеченні національних інтересів та виконанні міжнародних зобов'язань України щодо переходу до сталого розвитку. Такий розвиток передбачає: подолання дисбалансів в економічній, соціальній та екологічній сферах; трансформацію економічної діяльності, перехід на засади «зеленої економіки»; побудову мирного й безпечного, соціально згуртованого суспільства з належним урядуванням та інклюзивними інституціями; забезпечення партнерської взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, бізнесу, науки, освіти та організацій громадянського суспільства; повну зайнятість населення; високий рівень науки, освіти й охорони здоров'я; підтримання довкілля в належному стані, який забезпечуватиме якісне життя та благополуччя теперішнього й майбутніх поколінь; децентралізацію та впровадження регіональної політики, яка передбачає гармонійне поєднання загальнонаціональних і регіональних інтересів; збереження національних культурних цінностей та традицій тощо [17].

Звернемо увагу, що публічна й традиційна дипломатії є двома різними інструментами зовнішньої політики, спрямованими на досягнення однієї мети – здійснення політичного впливу на уряди інших країн. На відміну від традиційної, публічна дипломатія чинить вплив на політику іншої держави через формування громадської думки її суспільства [1, с. 3].

Відомий учений Джозеф Най указує, що публічна дипломатія – це засіб просування «м'якої влади» держави, яка, зі свого боку, має три джерела: 1) цінності внутрішньої політики й соціального порядку; 2) культура країни; 3) зовнішня політика. Отож глобальні цілі сталого

розвитку досягаються засобами «м'якої влади». Публічна дипломатія в досягненні глобальних цілей сталого розвитку займається просуванням цих трьох джерел «м'якої влади» держави за допомогою трьох методів. Перший метод – це щоденна комунікація із зарубіжною аудиторією для пояснення зовнішньої політики держави задля забезпечення національних інтересів і виконанні міжнародних зобов'язань України щодо переходу до сталого розвитку. Другий метод – здійснення кампаній, спрямованих на просування бренду держави та стратегічних перспектив її сталого розвитку. Третій метод – розробка й реалізація проєктних ініціатив і рішень, які сприяють економічному зростанню та задовольняють низку соціальних потреб, включаючи освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, а також можливості працевлаштування, боротьбу з кліматичними змінами й захист навколишнього середовища, питання безпеки та миру.

Основними напрямками публічної дипломатії задля безпеки сталого розвитку є культурна, економічна, експертна, кулінарна, науково-освітня, спортивна й цифрова дипломатії. Реалізація стратегії сталого розвитку вимагає збалансованого підходу до планування та реалізації проєктів і заходів у всіх цих напрямках публічної інформації.

Потрібно зазначити, що міждисциплінарність понять «сталий розвиток» і «публічна дипломатія» та їх комплексність не завжди дають змогу провести чітку межу між складовими компонентами.

Погоджуємося з думкою Н. Кулла, що ефективність публічної дипломатії залежить від наявності діалогу між урядом однієї країни й зарубіжним суспільством. Установлення цього діалогу можливе, якщо уряд вивчає всі сигнали, оцінки, думки, що йдуть із боку зарубіжного суспільства. Це і є процес своєрідного «вслухання» в ті думки, які висловлює протилежна сторона. Далі – реакція у вигляді інформаційних кампаній (advocacy) задля корекції свого іміджу в зарубіжному суспільстві й діалог із тими, хто висловлює негативні та позитивні судження [1].

Значення робіт Н. Кулла полягає в тому, що він увів у науковий обіг ідею про діалог у публічній дипломатії як новий спосіб підвищення її ефективності. Що ж стосується ролі публічної дипломатії задля безпеки сталого розвитку, то консалтинговою агенцією, котра спеціалізується на питаннях сталого розвитку й співпрацює з багатьма лідерами бізнесу, некомерційними організаціями, ПРООН в Україні створено інформаційний простір сталого розвитку. Це комунікаційний проєкт, мета якого – розповісти про глобальні тренди зі сталого розвитку й

успішний досвід екологічних і соціальних перетворень в Україні та світі. На прикладах країн і міст, кейсах міжнародних й українських компаній на відповідній інформаційній платформі розповідають, як можна бути економічно успішним і водночас позитивно впливати на довкілля та суспільство. Така інформаційна платформа не лише долучається до розробки стратегій сталого розвитку, налагодження комунікації зі стейкхолдерами, але й виконує функції публічної дипломатії, сприяє посиленню конкурентних позицій через управління економічним, соціальним й екологічним впливом.

З одного боку, концепція сталого розвитку виступає інструментом публічної дипломатії, з іншого – публічна дипломатія є ресурсом для досягнення цілей сталого розвитку.

Звернемо увагу, що принципи сталого розвитку й принципи публічної дипломатії є за своєю суттю ідентичними. Серед них:

- проектний менеджмент, коли вся діяльність у сфері публічної дипломатії побудована відповідно до принципів проектного управління, серед яких – доцільність, лідерство, взаємодія, динамічне планування, результативність, оцінка ефективності, підзвітність, підконтрольність;

- інноваційність, коли суб'єкти публічної дипломатії підтримують інноваційний розвиток, вивчають і використовують нові технології та підходи для підвищення ефективності своєї діяльності;

- повага до культурного розмаїття, тобто суб'єкти публічної дипломатії у своїй діяльності враховують культурні особливості різних народів світу з метою збереження й розвитку культурного розмаїття та протидії будь-яким формам дискримінації, ворожнечі й іншим формам ерозії єдності спільнот людей;

- людиноцентричність, адже людина, її життя, безпека та права мають найвищу цінність;

- відповідальність, коли суб'єкти публічної дипломатії дотримуються законів України й країн перебування, норм міжнародного права, загально визнаних етичних норм.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На нашу думку, публічна дипломатія задля безпеки сталого розвитку являє собою особливу форму зовнішньої політичної діяльності, спрямованої на те, щоб покінчити з бідністю, захистити планету й забезпечити мир і процвітання для всіх людей у світі.

Різноманітність активностей «народних дипломатів» із проблематики сталого розвитку вражає та потребує подальшого дослідження.

Власними зусиллями активісти культури, науковці, волонтерські рухи та громадські організації проводять конференції, дні культури, покази фільмів, театральні вистави, митці самостійно організовують культурні обміни й виставки, конференції, виступи дитячих колективів, фестивалі, форуми, книжкові ярмарки, покази моди у сфері сталого розвитку.

Питання розвитку публічної дипломатії задля безпеки сталого розвитку на національному рівні може вирішити застосування комплексного підходу до реалізації зовнішньої політики держави задля забезпечення національних інтересів і виконання міжнародних зобов'язань України щодо переходу до сталого розвитку; здійснення кампаній, спрямованих на просування бренду держави та стратегічних перспектив її сталого розвитку; розробки й запровадження проєктних ініціатив і рішень, які сприяють економічному зростанню та задовольняють низку соціальних потреб, уключаючи освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, а також можливості працевлаштування, боротьбу з кліматичними змінами й захист навколишнього середовища, питання безпеки та миру. Це потребує залучення таких агентів, як Кабінет Міністрів України, Міністерство закордонних справ України, Міністерство культури України, Міністерство освіти і науки, Комітет із національної премії Тараса Шевченка, митці, експерти, волонтери, науковці, ін. Головним завданням публічної дипломатії України щодо реалізації цілей сталого розвитку на сьогодні є не зациклюватися лише на минулому, а поєднувати минуле із сучасним і фокусуватися на меті, якої хочемо досягти, щоб у результаті публічна дипломатія стала на захист національних інтересів та безпеки сталого розвитку й, розвиваючись, відповідала на зовнішні виклики та загрози.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Висоцький, О. Ю. (2020). Публічна дипломатія: конспект лекцій, ч. I. Дніпро: СПД «Охотнік», 56 с.
2. Vysotskyi, O., & Vysotska, O. Технології публічної дипломатії: Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках, 3 (1), 139–147. URL: <https://doi.org/10.15421/342015>
3. Нагорняк, Т. Л. (2022). Публічний імідж України в умовах невизначеності. ISSN 2519–2949 (Print); 2519–2957 (Online) *Політичне життя*, с. 77–86. URL: 12038-Текст статті-23885-1-10-20220413
4. Гуцал, С. Публічна дипломатія та стратегічні комунікації: визначення концептуальних основ. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view-File/2769/2473

5. Митко, А. М. (2018). Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці кадрів для інформаційно-аналітичної та політичної сфер. *Інформаційні технології і засоби навчання*, № 65 (3), с. 291–303. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2004>

6. William, R. (2018). Moomaw. Scientist Diplomats or Diplomat Scientists: Who Makes Science Diplomacy Effective? *Global Policy*, vol. 9, Supplement 3. November, с. 78–80. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1758-5899.12520>

7. Natalia Pavlikha, Iryna Kytsyuk Współpraca Ukrainy z organizacjami międzynarodowymi w obszarze zrównoważonego rozwoju gospodarki i CSR. *Spoleczna odpowiedzialność przedsiębiorstw jako przedmiot sprawozdawczości niefinansowej w świetle regulacji prawnych i doświadczeń praktycznych w Polsce i na Ukrainie*. Copyright by Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Poznaniu 2020 Collective Monographs, p. 160–165.

8. Павліха, Н. В. (2006). Управління сталим розвитком просторових систем: теорія, методологія, досвід: монографія. Луцьк: Волин. обл. друк., 380 с.

9. Павліха, Н. В., Войчук, М. В. (2020). Концептуальні засади безпеки сталого просторового розвитку: теоретико-методологічний аспект. *Міжнародна економічна безпека України: теорія, методологія, практика. Колективна практика / за наук. ред. Кравчука П. Я.* Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 212 с., с. 161–183.

10. Політологія: сучасні терміни і поняття. Короткий навчальний словник-довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації. 3-тє вид., виправл. і доп./укладач: В. М. Піча, наук. ред. Л. Д. Климанської, Я. Б. Турчин, Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ –2000, 2020. 516 с.

11. Our Common Future. Report of the World Commission on Environment and Development. URL: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/42/427&Lang=E

12. Павліха, Н. В. (2006). Принципи просторового менеджменту сталого розвитку. *Економіка України*, № 1, с. 40–45.

13. Публічна дипломатія в українському контексті: як освоювали «Terra incognita». URL: <http://prismua.org.tilda.ws/publicdiplomacyukraine>

14. Public diplomacy for sustainable development. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/story/public-diplomacy-sustainable-development>

15. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки / Міністерство закордонних справ України. URL: <https://cutt.ly/nnrugml>

16. Концепція зовнішньої політики України. Експертні рекомендації / під заг. ред. Є. Габер, С. Корсунського, Г. Шелест, 2020. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/16594.pdf>

17. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/u005_15?an=1&ed=2015_01_12

REFERENCE

1. Vysotskyi, O. Iu. (2020). Publichna dyplomatiia: konspekt lektsii. Chastyna I. Dni-pro: SPD «Okhotnik», 56 p.

2. Vysotskyi, O., & Vysotska, O. Tekhnolohii publichnoi dyplomatii: *Epistemolohichni doslidzhennia v filosofii, sotsialnykh i politychnykh naukakh*, (1), 139–147. URL: <https://doi.org/10.15421/342015>
3. Nahorniak, T. L. (2022). Publichnyi imidzh Ukrainy v umovakh nevyznachenosti. ISSN 2519-2949 (Print); 2519-2957 (Online) *Politychne zhyttia*, p. 77–86. URL: 12038-Tekst statti-23885-1-10-20220413
4. Hutsal, S. Publichna dyplomatiia ta stratehichni komunikatsii: vyznachennia kontseptualnykh osnov. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view-File/2769/2473
5. Mytko, A. M. (2018). Zastosuvannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u pidhotovtsi kadriv dlia informatsiino-analitychnoi ta politychnoi sfer. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*, № 65 (3), p. 291–303, p. 291. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2004>
6. William, R. (2018). Moomaw. Scientist Diplomats or Diplomat Scientists: Who Makes Science Diplomacy Effective? *Global Policy*, vol. 9, Supplement 3. November, p. 78–80. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1758-5899.12520>
7. Natalia, Pavlikha, Iryna, Kytzyuk Współpraca Ukrainy z organizacjami międzynarodowymi w obszarze zrównoważonego rozwoju gospodarki i CSR. *Spoleczna odpowiedzialność przedsiębiorstw jako przedmiot sprawozdawczości niefinansowej w świetle regulacji prawnych i doświadczeń praktycznych w Polsce i na Ukrainie*. Copyright by Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Poznaniu 2020 Sollective Monographs, 160–165.
8. Pavlikha, N. V. (2006). Upravlinnia stalym rozvytkom prostorovykh system: teoriia, metodolohiia, dosvid. Monohrafiia. Lutsk: Volyn. obl.. druk, 380 p.
9. Pavlikha, N. V., Voichuk, M. V. (2020). Kontseptualni zasady bezpeky staloho prostorovoho rozvytku: teoretyko-metodolohichni aspekt. *Mizhnarodna ekonomichna bezpeka Ukrainy: teoriia, metodolohiia, praktyka. Kolektyvna praktyka / za nauk. red. Kravchuka P. Ia.*, Lutsk: IVV Lutskoho NTU, 212 p., p. 161–183.
10. Politolohiia: suchasni termini i poniattia. Korotkyi navchalnyi slovnyk-dovidnyk dlia studentiv VNZ I–IV rivniv akredytatsii, 3-tie vyd., vypr. i dop./ukladach: V. M. Picha, nauk. red. L. D. Klymanskoï, Ya. B. Turchyn, N. M. Khomy. Lviv: Novyi Svit –2000, 2020, 516 p.
11. Our Common Future. Report of the World Commission on Environment and Development. URL: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/42/427&Lang=E
12. Pavlikha, N. V. (2006). Pryntsypy prostorovoho menedzhmentu staloho rozvytku. *Ekonomika Ukrainy*. № 1, p. 40–45.
13. Publichna dyplomatiia v ukrainskomu konteksti: yak osvoiuvaly «Terra incognita». URL: <http://prismua.org.tilda.ws/publicdiplomacyukraine>
14. Rublic diplomacy for sustainable development. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/story/public-diplomacy-sustainable-development>
15. Stratehiia publichnoi dyplomatii Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy na 2021–2025 roky / Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrainy. URL: <https://cutt.ly/nnrugml>

16. Kontseptsiiia zovnishnoi polityky Ukrainy. Ekspertni rekomendatsii / pid zahalnoiu redaktsiieiu Ye. Haber, S. Korsunskoho, H. Shelest. 2020. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/16594.pdf>

17. Stratehiiia staloho rozvytku Ukrainy do 2030 roku. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/u005_15?an=1&ed=2015_01_12

Матеріал надійшов до редакції 25.07.2022 р.